

Асла Ҷентерү ячәпә саламлатпәр!

ХЫПАР

1999 сұлхи июлән
30-мәшәнчә
тухма пусланә

КИЛЛ-СУРТ

ХУШМА ХУСАЛАХ

18 (815) №, 2015, май/су, 7 **Хакә ирәклә**

12+

ШУПАШКАРТИ ТӘП ПАСАРТИ ХАКСЕМ

/майән 6-мәшә төлне/

ПАХЧАҢИМӘҢ

Килограмм	тенкә
Сәрулми	27-30
Купәста	50-55
Сухан	40-45
Кишәр	45-50
Ыхра	170-200
Хәяр	70-130
Хәрлә кашман	40
Помидор	60-130
Пылак пәрәҗ	100-180
Таварланә хәяр	120-150
Йүҗәтнә купәста	100-120

УЛМА-ҢЫРЛА

Панулми	50-120
Иҗәм җырли	120-200
Апельсин	70-120
Лимон	80-120
Банан	55-75
Шур җырли	300
Кәтмел җырли	250
Мандарин	70-120
Гранат	80-120
Сырлан	200

ҢАНАХ-КӘРПЕ

Тулә җанәхә	29
Вир кәрпи	32
Хура тул -»-	56-60
Тулә -»-	25
Манна -»-	30
Рис -»-	52-56
Пәрҗа	30

Сахәр песукә	44-46
Пыл	350-400

АШ-КАКАЙ

Әне ашә	200-350
Сысна ашә	200-350
Сурәх ашә	200-350
Пөвер	150-200
Пүре	70-80
Чәх	180-200
Кролик	350
Салә	100-200

Ңамарта /теҗетке/	48-64

ПУЛӘ

Шәнтнә скумбри	200
-»- сельдь	140
Мойва	160
Горбуша	300
Шәла пулә	180-250
Ңупах	100
Карп	180-200
Ңуйән	200-300
Ңарттан	150

СӘТ-ТУРАХ

Сәт /литр/	38
Хайма	200
Тәпәрч	180-200
Сыр	200-300
Услам җу	200

Утарти җуркунне

Ңу уйәхәнчә юлашки сивәсем иртеҗә. Ңәмәрт сивви, юман җулҗа тухна вәхәтра. Пахчара улма-җырла йывәҗәсем җәҗке җураҗә. Шапа хупахә, ака уйәхәнчә чечеке ларнаҗкер, май пуҗламәшәнчә вәрринә вәҗтерет. Хәлха җакки курәкә сарә җәҗкепә ешәл җарана төрлет. Ытти җурхи чечексем те вәлле хурчәшән пыл тума иләртмәш җимәҗсем. Вәйлә җәмәсем җу уйәхәнчә 3-4 кг питә сиплә пыл хатәрләҗә.

Сывә җәмә тавраләхпа паллаша вәҗнә хыҗҗәнах нектар, чечек тусанне /пыльцине/ пуҗтарма пуҗлат. Ңу уйәхәнчә җәмәсене төплән төрәслемелле. Хурт амисәр е вәйсәр амаллә җәмә пур пулсан вәсене вәйлә җәмәсемпә пәрләштерсе ямалла. Япәх амаллә җәмәсене җамрәк ама тупса пани төрәсех мар. Мәншән тесен ама аталанса җитичен, кирлә чухлә җамарта хуракан пуличен җәмә пәчәкленсе вәйсәрланса юлат. Ңакнашкәл вәллере кәркуннеччен те хәл кәҗмәләх пыл пуҗтарәнмаҗ.

Ңәмәсене җак йәркепә пәрләштермелле:

1. Әҗе кәҗхине е җәрлә пурнәҗламалла. Кун пек чухне вәсем җәр кәҗипә хутәша кәҗәҗә.

2. Пәтнәк е мелисса, е анәҗ курәкән настойкине шывпа хутәштармалла та икә җәмәне те унпа пәрәхмелле. Хуртлә рамәсене төп җәмәнен йәви җумне лартмалла.

3. Пәрләштернә җәмәне җур литр сахәр сиропә парсан аван.

Вәйлә җәмәнен ами пәтнә пулсан җәмәне вәйлә ама туянса памалла. Лайәх амаллә пулнә җәмәне җу тәршәпәх әҗлесе савәнтәрә. Ама хәй хакне ик-виҗ хут та саплаштарә.

Ңу уйәхәнчә кашни вәлләне пәхса тухса ама хурт-

сене төрәслемелле, япәххисене пәрахәҗламалла. Ама әҗленине кура вәл мәнлине пәлме пулат. Лайәх ама таләкра 2 пин таран җамарта хывать. Ңавна май пыл хурчәсен йышә хәвәрт үссе пырат. Ама япәх пулсан пушә карас куҗәсем юлаҗәҗә, йәркипе җамарта хурса әлкәреймест. Ңавәнпа җәмә вәйсәрланса юлат. Пыл та сахалрах пуҗтарәнать.

Ама 5-6 җул пурәнать, җапах та таваттәмәш җултан аман тухәҗләхә чакать. Вәллесене җутә төссемпә җәрланса аванрах: шурә, сарә, җутә кәвак. Ңутә төслә вәллесем җулла хәвелле ытлашши вәрилентересрен хутәләҗә.

Ңу уйәхәнчә сивәсем иртнә хыҗҗән вәлле хурчәсем пайланма пуҗлаҗәҗә. Ку тапхәрта вәлләне карас тума җәнә әвәс листасем хурса памалла. Вәлле хурчәсен әҗ хушәнать. Ңулла җитнә майән хурт җәмәни пысәкланать, пыл нумайрах пуҗтарәнать. Вәлләне җәнә рамәсем лартмалла. Хушма вәлле хашакәсем лартса җүлләлетме юрат.

Ңәмә пайланма хатәрленнине җак вәллери хуртсем хытә сәрленинчен, канәҗсәрланнинчен пәләҗәҗә. Кун пек чухне җәнә җәмәне, пушә вәлләне явәҗтарма тәрәшмалла. Утарҗәсем вәйлә җәмәсене пайлама малтанах хатәрленәҗәҗә. Пайлама хатәрленә вәлләнанине /летока/ сурмалла шалча лартса уйәрмалла. Вәлле хурчәсем җуррийә пәр енчен, тепәр җуррийә тепәр енчен кәрсе тухма тытәнаҗәҗә. Ңакна хәнәхсан шалчаран икә еннелле пәр пек хушә хәварса малтанхи вәлләне куҗармалла тата тепәр вәлле лартмалла. Унта төп вәллери карәсене личинки мәнәпәх сурмалла пайласа памалла. Уйран вәҗсе килекен хуртсем уйәрләсә икә вәлләне вырнаҗәҗә.

Әҗлә сәнү

Әмәр тәршәпәе юратнә әҗлә апаланнә майән эфир нумай кирлә опытпа пуянланатпәр. Хәшә пахчинчә томат питә анәҗлә үстерет, теприн җулсеренех панулми аван пулат, выҗәмәшә хурт-хәмәрпа апаланса киленет.

Хисеплә вулаканәмәрсем, пахчәҗимәҗ җитәнтәрес е хуҗаләхри урәх әҗре сирәнтен нумайәшән хәйне евәр вәрттәнләх пурах әнтә. Ңырсамәр, паллаштарсамәр хәвәр төсләхсемпә. Эфир сирән сәнәве хәҗатра пичәтләпәр, ытти-

сене паллаштарәпәр.

Ңыру җырмалли адрес: Шупашкар хули, И.Яковлев проспекчә, 13 җурт, "Кил-җурт, хушма хуҗаләх" хәҗат.

E-mail: hypar@mail.ru
Телефон: 56-15-30

Халәх сәнанинчен

• Ңу уйәхәнчә икә хурчәнен сивә килет: җәмәрт җәҗке җурнә чухне тата юман җулҗа сарнә тапхәрта.

• Пәр кун маларах акатән - әрне маларах тухәҗ илетән.

• Ңу уйәхән икәмәшәнчәнен шәпчәҗсем юрлама пуҗласәссән җулла пуҗланать.

• Май уйәхәнчә җумәр җусан ыраш әнса пулә.

• Ака уйәхә җумәрлә - җу уйәхә курәклә.

Хамәр аләпа

Хәйра тәвар-и?

Халә кашнин киләнчә килте уса курмалли төрләрәнен техника пур. Вәхәт иртнәҗемән техника юрәхсәра тухать. Моторә чиперех, хәйне юсама май җук.

30 җул каяллах соковыжималка туяннәччә. Пластик пайсем юрәхсәра тухрәҗ, моторә аванах әҗлет. Кәларса пәрахма шеллерәм те электродвигателлә хәйра әсталаса пәхма хушәшларәм.

10 мм хуланәш, варри 20 мм шәтәклә җаврака хәйра туянса электродвигателән төнәлә җине винтпа җирәпләҗсе хутәм. Әҗә кәткәс мар, килте кашних хатәрләме пултармаллискер җәҗ. Хәйра вара аванах әҗлет. Унпа җәҗә җәҗ мар пуртә, кәрәҗе-матик хәйрама питә меллә.

Сергей ПОЛЕРОВ.
Шәмәршә районә.

Кун мәнне паллә

07.05 - Радио кунә. Ңыхану тытәмәнчә әҗлекенсен пәтәм төнчәри кунә.

08.05 - Астәвәмпа киләшү кунә. Пәтәм төнчәри Хәрлә хәрәспе Хәрлә җуруйәх кунә.

09.05 - Асла Ңентерү Кунә. Гипертоние кәрәшмелли пәтәм төнчәри кун.

10.05 - Амәшәсен пәтәм төнчәри кунә.

12.05 - Медицина сестрисен пәтәм төнчәри кунә.

13.05 - Раҗәҗейән Хура тинәс флочән кунә.

